

ГЕОГРАФИЯДАН РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ОЛИМПИАДА ЖАУАПТАРЫ
2020-2021 ОҚУ ЖЫЛЫ
9 СЫНЫП

Тапсырма 1. Сізге берілген көрсеткіштер бойынша *1 адамға және жылдарға арналған* ресурстардың қамтамасыз ету деңгейін (ресурсообеспеченность) есептеңіз:

1-мемлекет.

Темір кенінің қоры - 17 миллиард тонна;

Халқы - 47 миллион адам;

Жылдық орташа өндіріс 12 миллион тонна.

Ресурспен қамтамасыз ету деңгейі: 1 адамға 361,7 тонна

Жылдар бойынша ресурспен қамтамасыз ету деңгейі: 1416,6 жыл

2-мемлекет.

Мыс кенінің қоры - 9,8 миллион тонна;

Халқы - 22,8 млн адам;

Жылдық орташа өндіріс - 2,37 млн тонна.

Ресурспен қамтамасыз ету деңгейі: 1 адамға 0,429 тонна

Жылдар бойынша ресурспен қамтамасыз ету деңгейі: 4,135 жыл

3-мемлекет.

Фосфориттің қоры: 3,78 миллиард тонна;

Халқы - 18,3 млн адам;

Жылдық орташа өндіріс 15,8 миллион тонна.

Ресурспен қамтамасыз ету деңгейі: 1 адамға 206,55 тонна

Жылдар бойынша ресурспен қамтамасыз ету деңгейі: 239,24 жыл

4-мемлекет.

Көмір қоры - 47,8 млрд тонна;

Халқы - 25,9 млн адам;

Жылдық орташа өндіріс 23,7 миллион тонна.

Ресурспен қамтамасыз ету деңгейі: 1 адамға 1845,55 тонна

Жылдар бойынша ресурспен қамтамасыз ету деңгейі: 2016,87 жыл

5-мемлекет.

Алюминий қоры - 15,7 млрд тонна.

Халқы - 8,9 млн адам.

Жылдық орташа өндіріс 11,9 миллион тонна.

Ресурспен қамтамасыз ету деңгейі: 1 адамға 1764,04 тонна

Жылдар бойынша ресурспен қамтамасыз ету деңгейі: 1319,32 жыл

6-мемлекет.

Табиғи газ қоры – 12 млн м³

Халық саны – 2.37 млн адам.

Жылдық орташа өндіріс – 0,983 млн м³

Ресурспен қамтамасыз ету деңгейі – 1 адамға 5,06 м³

Жылдар бойынша ресурспен қамтамасыз ету деңгейі: – 12,207 жыл

Страна 7.

Уран қоры – 11,2 млрд тонн

Халық саны – 48,7 млн адам.

Жылдық орташа өндіріс – 98,7 млн тонн

Ресурспен қамтамасыз ету деңгейі – 1 адамға 229, 97 тонн

Жылдар бойынша ресурспен қамтамасыз ету деңгейі – 113,47 жыл

Страна 8.

Алтын қоры – 8,8 млн тонн.

Халық саны – 21 млн адам.

Жылдық орташа өндіріс – 0.65 тонн.

Ресурспен қамтамасыз ету деңгейі – 1 адамға 0,419 тонн

Жылдар бойынша ресурспен қамтамасыз ету деңгейі – 13 538 461,5 жыл

Бағалау критерийлері: әр дұрыс есептелген көрсеткіш үшін 1 ұпай. Барлығы 10 ұпай!

Тапсырма 2. Сізге логикалық тізбек берілген:

1. Оларды не біріктіреді?
2. Қай нысан артық?
3. Нысанның артық болу себебін түсіндіріңіз.

1. Лаго-Маджоре - Балатон - Комо - Кёнигзее - Мерцбахера
2. Богатырь - Симонова - Ленина - Берга - Бессонова
3. Монтевидео - Сукре - Парамарибо - Кайенна - Браззавиль
4. “Көкшетау” - “Алтын-Емел” - “Тарбағатай” - “Наурызым” - “Көлсай көлдері”
5. Горн - Челюскин - Пиай - Рока - Дежнёва

№	Біріктеретін белгі	Артық нысан	Нысанның артық болу себебі
1.	Көлдер	Мерцбахера	Басқа көлдер Еуропада, ал бұл Азияда
2.	Мұздықтар	Ленина	Қалған мұздықтар Қазақстанда, ал бұл Қырғызстанда
3.	Астаналар	Браззавиль/Кайенна	Қалғаны Оңтүстік Америкада, ал бұл Африкада/Кайенна астана емес
4.	Ерекше қорғалатын аймақтар	Наурызым	Қалғаны Ұлттық парк, ал бұл қорық
5.	Мүйістер	Горн	Оңтүстік Америка мүйісі

Бағалау критерийлері: әр дұрыс жауап үшін 1 ұпай. Барлығы 15 ұпай.

Тапсырма 3. Сізге кәсіпорындар берілген. Олардың негізгі өнімдерін және ашылған жылын атаныз.

Кәсіпорын	Негізгі өнімі	Ашылған жылы
Жезқазған кен-металлургия комбинаты	катодты мыс, мыс созба сым, қорғасын шаңы	1958
Ақтөбе ферроқорытпа зауыты	хром, титан және басқа металдармен темір қорытпалары, ферроқорытпалар	1943
Қарағанды металлургия комбинаты	шойын, болат, прокат, кокс, Кокс химиясы өнімдері	1944
Өскемен титан-магний комбинаты	титан, магний	1954
Балқаш түсті металдарды өңдеу зауыты	мыс негізіндегі қорытпалар, түсті металдардан жасалған прокат	1941

Бағалау критерийлері: әр дұрыс есептелген көрсеткіш үшін 1 ұпай. Барлығы 10 ұпай!

Тапсырма 4. Сіздерге ландшафттардың сипаттамасы берілген, олардың атауын анықтаңыз.

- Жазық** - бұл биіктікте (200 м-ге дейін) шамалы ауытқумен және шамалы еңіспен (5° дейін) құрлықтың басым бөлігін қамтитын немесе теңіз түбіндегі аймақ. Олар әртүрлі биіктікте, соның ішінде мұхит түбінде кездеседі.
- Дала** - шөпті өсімдік жамылғысы бар зоналық жазық ландшафт.
- Шөлдер** - ылғалдың немесе жылудың тұрақты тапшылығының әсерінен пайда болған, өте сирек өсімдігі бар ландшафт түрі.
- Ормандар** - бұл бір-біріне жақын өсетін бір немесе бірнеше түрлі ағаш өсімдіктерін және басқа биологиялық организмдерді, топырақты, жер қойнауының сулары мен тағы басқа компоненттерді қамтитын табиғи кешен.
- Таулар** - жер бетінің жазықтардан оқшау көтеріліп жатқан қатпарлы және қатпарлы-жақпарлы құрылымды бөлігі.
- Шатқалдар** - көлбеу беткейлері бар және өзен арналары алып жатқан жіңішке түбі бар терең өзен аңғарлары.
- Үңгірлер** - бұл жер қыртысының бетінен кірістері бар жерасты қуыстары.

Бағалау критерийлері: әр дұрыс жауап үшін 1 ұпай. Барлығы 10 ұпай.

Тапсырма 5. Географиялық объект, қатпарлық және ол пайда болған геологиялық кезең арасындағы сәйкестікті табыңыз. Нысандарды дұрыс ретте болатындай етіп орналастырыңыз. Бос ұяшықтарды толтырыңыз. Тек бір географиялық объект есепке алынады.

№	Қатпарлық	Геологиялық кезең немесе дәуір	Географиялық нысан
1.	Герцин	Палеозой соңында	Орал таулары
2.	Альпі	Кайназойда	Альпі қатпарлығының кез келген таулары
3.	Байкал	Докембрий мен палеозойдың шекарасында	Тұран тақтасы
4.	Каледон	Силур дәуірінің соңында - девонның басында (палеозойдың басында)	Келесілердің кез-келгені: Тянь-Шань, Сарыарқа, Аппалачи таулары, Скандинавия таулары, Шотланд таулы қыраты

Бағалау критерийлері: «Геологиялық кезең немесе дәуір» және «географиялық нысан» бөлімдері бос және толтырылған ұяшықтардан тұрады.

Бос ұяшықтарды толтырып, дұрыс ретте орналастырыңыз.

Әрбір дұрыс толтырылған бос ұяшық үшін - 2 ұпай - барлығы 8 ұпай.

Әрбір дұрыс орналастырылған ұяшық үшін - 1 балл - барлығы 4 балл.

Барлығы - 12 ұпай!

**ОТВЕТЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ ОЛИМПИАДЫ ПО ГЕОГРАФИИ
2020-2021 УЧЕБНОГО ГОДА
9 КЛАСС**

Задание 1. Рассчитайте ресурсообеспеченность на 1 человека и на количество лет по данным вам показателям:

Страна 1.

Запасы железной руды – 17 млрд. тонн.

Население – 47 млн. человек.

Среднегодовая добыча – 12 млн. тонн.

Р/о на 1 человека: 361,7 тонн на человека

Р/о на количество лет: 1416,6 лет

Страна 2.

Запасы медной руды - 9,8 млн тонн.

Население - 22,8 млн. человек

Среднегодовая добыча: 2,37 млн тонн.

Р/о на 1 человека: 0,429 тонн на человека

Р/о на количество лет: 4,135 лет

Страна 3.

Запасы фосфорита: 3,78 млрд. тонн.

Население – 18,3 млн человек.

Среднегодовая добыча – 15,8 млн тонн.

Р/о на 1 человека – 206,55 тонн на человека

Р/о на количество лет – 239,24 лет

Страна 4.

Запасы угля – 47,8 млрд. тонн.

Население – 25,9 млн. человек.

Среднегодовая добыча – 23,7 млн тонн.

Р/о на 1 человека - 1845,55 тонн на человека

Р/о на количество лет – 2016,87 лет

Страна 5.

Запасы алюминия – 15,7 млрд. тонн.

Население – 8,9 млн. человек.

Среднегодовая добыча – 11,9 млн. тонн.

Р/о на 1 человека – 1764,04 тонн на человек

Р/о на количество лет – 1319,32 лет

Страна 6.

Запасы природного газа – 12 млн м³

Население – 2,37 млн человек.

Среднегодовая добыча – 0,983 млн м³

Р/о на 1 человека – 5,06 м³ на человека

Р/о на количество лет – 12,207 лет

Страна 7.

Запасы урана – 11,2 млрд тонн

Население – 48,7 млн человек.

Среднегодовая добыча – 98,7 млн тонн

Р/о на 1 человека – 229,97 тонн на человека

Р/о на количество лет – 113,47 лет

Страна 8.

Запасы золота – 8,8 млн тонн.

Население – 21 млн человек.

Среднегодовая добыча – 0,65 тонн.

Р/о на 1 человека – 0,419 тонн на человека

Р/о на количество лет – 13 538 461,5 лет

Крит.ерии оценки: за каждый правильно рассчитанный показатель по 1 баллу. Итого 10 баллов!

Задание 2. Вам дана логическая цепочка. *Определите:*

1. Что их объединяет?
2. Какой объект является лишним?
3. Обоснуйте причину по которой объект лишний.

1. Лаго-Маджоре - Балатон - Комо - Кёнигзее - Мерцбахера
2. Богатырь - Симонова - Ленина - Берга - Бессонова
3. Монтевидео - Сукре - Парамарибо - Кайенна - Браззавиль
4. “Кокшетау” - “Алтын-Эмель” - “Тарбагатай” - “Наурызым” - “Кольсайские озера”
5. Горн - Челюскин - Пиай - Рока - Дежнёва

№	Объединяющий признак	Лишний объект	Причина по которой объект лишний
1.	Озера Европы	Мерцбахера	Находится в Азии
2.	Ледники Казахстана	Ленина	Находится в Киргизии
3.	Столицы Стран Южной Америки	Браззавиль	Находится в Африке
4.	Особо охраняемые территории – Национальные парки	Наурызым	Заповедник
5.	Мысы Евразии	Горн	Не в Евразии

Критерии оценки: за каждый правильный ответ по 1 баллу. Итого 15 баллов.

Задание 3. Вам даны предприятия трех категорий. Заполните таблицу.

Предприятие	Основная продукция	Год открытия
Жезказганский горно-металлургический комбинат	катодная медь, медная катанка, свинцовая пыль	1958
Актюбинский завод ферросплавов	сплавы железа с хромом, титаном и другими металлами, ферросплавы	1943

Карагандинский металлургический комбинат	чугун, сталь, прокат, кокс, продукты коксохимии	1944
Усть-Каменогорский титано-магнийевый комбинат	титан, магний	1954
Балхашский завод обработки цветных металлов	сплавы на основе меди, прокат из цветных металлов	1941

Критерии оценки: за каждый правильный ответ по 1 баллу. Итого 10 баллов!

Задание 4. Перед вами описания ландшафтов, определите их название.

- Равнина** — это участок суши или дна моря, имеющий небольшое колебание высот (до 200 м) и незначительный уклон (до 5°). Они встречаются на разных высотах, в том числе и на дне океанов.
- Степи** — зональный равнинный ландшафт с травянистой растительностью.
Пустыни — тип ландшафта с чрезвычайно разреженной растительностью, сформировавшийся под влиянием постоянного дефицита влаги или тепла.
- Леса** — это природный комплекс, представляющий собой древесные растения одного или нескольких видов, произрастающих вблизи друг от друга, и других биологически взаимосвязанных с ним живых организмов, почв, подпочвенных вод и других компонентов.
- Горы** — это возвышающиеся над равнинами участки суши со складчато-глыбовой структурой и резкими перепадами высот.
- Каньоны** представляют собой глубокие речные долины с отвесными склонами и узким дном, занятым руслами рек.
- Пещеры** — это подземные полости, имеющие входные отверстия с поверхности земной коры.
- Острова** — участки суши, расположенные в океанах, морях, и реках, окруженные по всему периметру водой и постоянно возвышающиеся над водной поверхностью.

Критерии оценки: за каждый правильный ответ по 1 баллу. Итого 7 баллов.

Задание 5. Найдите соответствие между географическим объектом, эпохой горообразования и геологическим временем, когда она проявилась. Располагайте объекты так, чтобы она была верна. Заполните пустые клетки, если необходимо. Учитывается только один географический объект.

№	Название эпохи горообразования	Геологический период или эра	Географический объект
1.	герцинская	В конце палеозоя	Уральские горы
2.	альпийская	В кайнозое	Любые горы альпийской складчатости
3.	байкальская	На рубеже докембрия и палеозоя	Туранская плита
4.	каледонская	В конце силура - в начале девона (начало палеозоя)	Любое из нижеперечисленных: Тянь-Шань, Сарыарка, Аппалачи,

			Скандинавские горы, Шотландское нагорье
--	--	--	---

Критерии оценки: В разделах "Геологический период или эра" и "Географический объект" есть пустые и заполненные ячейки. Заполните пустые ячейки и правильно расположите оставшиеся. За каждую правильно заполненную пустую ячейку - 2 балла - итого 8 баллов. За каждую верно расположенную заполненную ячейку - 1 балл - итого 4 балла. Итого - 12 баллов!